

11. **Реверчук С.К.** Управління і регулювання банківською інвестиційною діяльністю : монографія / за ред. д-р екон. наук, проф. С.К. Реверчука / С.К. Реверчук, Л.Г. Кльоба, М.Б. Паласевич. – Львів : Вид-во "Тріада плюс", 2007. – 352 с.
12. **Bormann I.** Markt und Regulierung / I. Bormann, I. Finsinger. – Minchen : Vahlen Verlag, 1999. – 599 s.
13. **Орлюк О.П.** Банківське право : навч. посібн. / О.П. Орлюк. – К. : Вид-во "Юрінком Інтер", 2004. – 376 с.
14. **Любунь О.С.** Національний банк України : основні функції, грошово-кредитна політика, регулювання банківської діяльності / О.С. Любунь, В.С. Любунь, І.В. Іванець. – К. : Вид-во ЦНЛ, 2004. – 351 с.
15. **Міщенко В.І.** Банківський нагляд : навч. посібн. / В.І. Міщенко, А.П. Яценюк, В.В. Коваленко, О.Г. Коренєва. – К. : Вид-во "Знання", 2004. – 406 с.
16. **Obst G.** (Herausgegeben von Hagen I.V. und Stein I.H.V.). Geld, Bank und Birsenwesen. Handbuch des Finanzsystems / G. Obst, O. Hintner. – Stuttgart : Schiffer-Poeschel Verlag, 2000. – 1723 s.
17. **Василишен Э.И.** Регулирование деятельности коммерческих банков / Э.И. Василишен. – М. : Изд-во "Финстат-информ", 1993. – 144 с.
18. **Грушко В.І.** Банківський нагляд : навч. посібн. / В.І. Грушко, С.М. Лаптев, О.С. Любунь, К.Є. Раєвський. – К. : Вид-во ЦНЛ, 2004. – 264 с.
19. **Рогова Н.** Деякі теоретичні аспекти державного регулювання банківської діяльності // Економіка України. – 2004. – № 4. – С. 36-39.
20. **Grill W.** Gablers Bank-Lexikon, in 4 Binden / W. Grill, L. Graulich, R. Ellen. – Band 1: A-D. – 11. Auflage. – Wiesbaden : Gablers Verlag, 1996. – 474 s.
21. **Bestmann U.** Finanz – und Birsenlexikon / U. Bestmann. – 4. Auflage. – Minchen : Deutscher Taschenbuch Verlag, 2000. – 934 s.
22. **Thieben F.** Knapps Enzyklopi disches Lexikon des Geld – Bank und Birsenwesens / F. Thieben et al. – 4. Auflage. – Frankfurt am Main : Fritz Knapp Verlag, 1999. – 1088 s.
23. **Шенг Е.** Банківський нагляд: принципи і практика / Е. Шенг // Банківська справа, 1995. – № 3. – С. 54-64.

Кльоба Л.Г. Регуляция банковской инвестиционной деятельности

Рассмотрены вопросы, связанные с государственной и рыночной регуляцией банковской инвестиционной деятельности. Обобщены теоретические подходы и тенденции к регуляции банковской инвестиционной деятельности в современных рыночных условиях.

Ключевые слова: банк, банковская деятельность, банковская инвестиционная деятельность, банковская регуляция, регуляция банковской инвестиционной деятельности, банковский присмотр, банковское законодательство.

Kloba L.G. Regulation of investment banking

The questions related to the state and the market investment banking. Theoretical approaches to regulation and trends of investment banking in the current market conditions.

Keywords: bank, banking, banking investment activity, banking regulation, regulation of investment banking, banking supervision, banking regulation.

УДК 336.722.14

Аспір. М.Б. Колісник¹ – Львівська КА

БАНКІВСЬКА СИСТЕМА УКРАЇНИ ЯК УЧАСНИК ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Розглянуто можливості залучення іноземних інвестицій до банківської системи України, визначено переваги та вади такої діяльності, сформульовано пропозиції щодо усунення негативних наслідків виходу іноземних банків на вітчизняний ринок.

Ключові слова: банківська система, глобалізація, фінансовий ринок, залежний розвиток, іноземний капітал.

¹ Наук. керівник: проф. Г.І. Башнянин, д-р екон. наук – Львівська КА

Вступ. Початок ХХІ ст. характеризується активізацією процесів глобалізації світової фінансової сфери. Глобалізаційні процеси не минули й Україну. Спостерігається посилення уваги іноземних банківських груп до українського банківництва, з огляду на значний потенціал його розвитку – банківський сектор України вважається найбільш інвестиційно привабливим. Домінік Меню, голова українського представництва BNP Paribas, вважає вихід на нові ринки роздрібного кредитування єдиною можливістю розвитку великих банківських корпорацій. А Україна – одна з небагатьох європейських країн із великим потенціалом зростання цього сегмента ринку (українці, з огляду на їх незможність, відчувають значну потребу у кредитуванні), окрім цього, у більшості європейських країн від 70 % до 90 % ринків уже освоєні [1, с. 15].

Метою дослідження є з'ясування тенденцій в освоєнні вітчизняного банківського сектору іноземними банківськими групами, виявлення позитивних та негативних наслідків такої діяльності та формулювання пропозицій щодо подальшого управління процесом розвитку як вітчизняних, так і зарубіжних банків у межах банківського сектору України.

Іноземний банківський капітал поступово витісняє національних операторів ринку, наслідуючи при цьому далеко не національні інтереси країни, у яку інтегруються. У країнах, які нещодавно приєдналися до Європейського Союзу, відбулось зменшення кількості банків унаслідок злиття малих і середніх національних банків з метою "виживання" на ринку. Адже здебільшого це можливість протистояти філіям банківських корпорацій, які відчувають значну фінансову підтримку з боку материнських компаній. Експерти наводять такі дані: у Польщі кількість банків зменшилась до шістдесяти, у Хорватії налічується 43 банки, у Чехії – 35, у Литві – 14, а в Естонії функціонує лише сім банків [2, с. 91]. Виходячи на ринки Центральної і Східної Європи, іноземні банківські корпорації керуються такими чинниками:

- Освоєння нових ринків, а відтак зростання обсягів їх діяльності екстенсивним шляхом з метою уникнення поглинання іншими потужнішими банківськими корпораціями.
- Інвестиційна підтримка та розрахункове обслуговування їх клієнтів, що володіють комерційними інтересами у приймаючій країні.
- Максимізація прибутковості їх діяльності за рахунок більшої банківської маржі за умов прийнятної ризику.

Зважаючи на перелічені переваги виходу на нові ринки, банківська система України, безперечно, привертає увагу інвесторів. Стосовно українського ринку банківських послуг, то, за оцінками експертів, темпи його розвитку є одними з найвищих у Східній Європі і до кризи 2008 р. оцінювались значенням до 50 % на рік (у країнах Європейського Союзу банківський сектор щорічно зростав у середньому на 4-7 %, у країнах Центральної Європи цей показник становив 20-25 % [3, с. 146]). Такий швидкозростаючий ринок не може не приваблювати інвесторів. З іншого боку, існуючі облікові ставки дадуть змогу їм отримувати зростання рівня рентабельності їх діяльності, порівняно із країнами Західної Європи, де ринки характеризуються вищим рівнем розвитку. Велика банківська маржа також свідчить про недостатній рівень розвитку банківської системи України. Зважаючи на переваги роботи на

вітчизняному ринку банківських послуг, присутність іноземного капіталу в банківській системі України щорічно зростає. Динаміка кількості банків із іноземним капіталом представлено на рис.

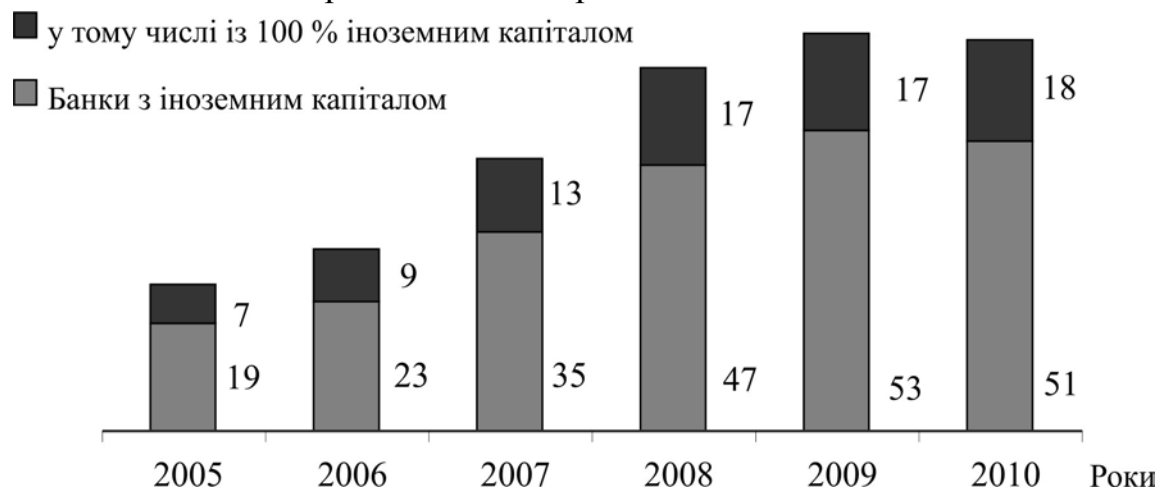

Рис. Динаміка кількості банків з іноземним капіталом у банківській системі України [4]

Протягом п'яти років – із 2005 р. по 2009 р. кількість банків з іноземним капіталом у банківській системі України зросла більше як удвічі і базисний темп приросту кількості банків, які залучають іноземні інвестиції до свого статутного капіталу у 2009 р., порівняно із 2005 р. становив 178,9 %. Станом на 01.01.2010 р. у загальному статутному капіталі українського банківського сектору питома вага іноземного капіталу становить 35,8 %. Найбільш значний вплив на розвиток банківської системи мають системо утворювальні банки або банки I групи за класифікацією НБУ. Проаналізуємо присутність іноземного капіталу у групі найбільших банків.

Табл. 1. Власники істотної участі у статутному капіталі найбільших банків [4]

Назва банку	Власник істотної участі у капіталі	Країна походження капіталу	Частка істотної участі у капіталі, %
Приватбанк	І. Коломийський М. Боголюбов	Україна	49,15 48,99
Ощадбанк	Держава	Україна	100,00
Укрексімбанк	Держава	Україна	100,00
Райффайзен банк Аваль	Raiffeisen International	Австрія	95,93
Укрсиббанк	BNP Paribas	Франція	81,42
Укросоцбанк	UniCredit Group	Австрія	26,30 69,19*
Промінвестбанк	Внешторгбанк	Росія	93,84
ОТП банк	OTP Bank	Угорщина	100,00
ВТБ	Банк ВТБ	Росія	99,92
Альфа-банк	–	–	–
Надра	–	–	–
Фінанси та кредит	ТОВ "Асканія" ЗАТ "F&C Realty"	Україна	48,88 47,06
Форум	Commerzbank	Німеччина	89,25
ПУМБ	ТОВ "СКМ Фінанс"	Україна	89,87
Родовід банк	Держава	Україна	99,99

Брокбізнесбанк	С.В. Буряк О.В. Буряк	Україна	48,60 46,99
Сведбанк	Swedbank	Швеція	99,99
Кредитпромбанк	Homertron trading limited Fintest Holding Limited Папунідіс Константінос	Ірландія Кіпр Кіпр	34,00 38,58 6,69

Примітка: * – опосередкована участь.

Більшість системоутворювальних банків у вітчизняній банківській системі перебувають під контролем іноземних інвесторів, що поряд із значною кількістю операторів українського ринку банківських послуг зумовлює, як уже зазначалось, посилення боротьби за клієнта. На необхідність докладання додаткових зусиль із залучення клієнтів вплинула також депозитна криза 2008 р., негативно позначившись на довірі населення до банків.

Проаналізувавши міркування вітчизняних експертів у галузі банківської діяльності, ми дійшли висновку про існування як значних переваг присутності іноземного капіталу у вітчизняному банківському секторі, так і вад недоліків. Наведемо найчастіше згадувані переваги залучення іноземного капіталу до банківської системи України та контраргументи до них (табл. 2).

Табл. 2. Переваги та вади залучення іноземного капіталу до банківської системи

Переваги	Вади
Впровадження новітніх банківських технологій, продуктів, менеджменту	Інноваційні продукти створюються та реалізуються у високорозвинених країнах і, зазвичай, не експортуються до країн з нижчим розвитком, де розташовані філії банку
Покращення рівня якості обслуговування та пропонованих послуг	Рівень задоволення клієнтів навіть у високорозвинених європейських країнах збільшується незначними темпами – лише 0,1 % на рік
Залучення дешевих і довгих грошей материнської компанії	Філії та дочірні закордонні банки не встановлюють нижчих відсоткових ставок за кредитами, порівняно з національними банками, збільшуючи цим самим прибутковість своєї діяльності
В Естонії, Словаччині та Хорватії іноземний капітал займає понад 90 % у сукупному банківському капіталі	У США, Швейцарії, Німеччині та Японії іноземний капітал займає не більше ніж 5-8 % у капіталі банківської системи

Висновки. З метою збереження позитивних тенденцій внаслідок інтеграції України у європейський банківський сектор, де присутні процеси глобалізації, та уникнути негативних загроз необхідно вжити таких заходів:

- на рівні НБУ контролювати відповідність капіталізації та розміру резервів іноземних інвесторів вимогам вітчизняного законодавства. А також перевіряти репутацію цих банків за інформацією, наданою незалежними рейтинговими агентствами;
- забезпечити тісну співпрацю НБУ із наглядовими банківськими органами із країни походження інвестора, а також налагодити ефективну систему обміну інформацією;
- встановити на законодавчому рівні тимчасове обмеження на питому вагу іноземного капіталу в банківській системі України на рівні до 50 %. Це обме-

ження вважаємо за доцільне зробити тимчасовим, щоб дати можливість банківському сектору досягнути необхідного рівня стійкості та конкурентоспроможності, відносно банківських систем розвинених європейських держав. Коли такі обмеження будуть зняті (до моменту вступу України до ЄС), вітчизняна банківська система буде спроможною "вижити" на європейському ринку, підтримуючи при цьому розвиток економіки;

- в економічній літературі поширена думка про необхідність ухвалення Закону України "Про діяльність банків із іноземним капіталом" для врегулювання ситуації на ринку. Чітко прописати всі особливості інтеграційних процесів, враховуючи як інтереси інвесторів, так і країни приймання. Цим Законом також можна створити сприятливі умови і заохотити банки з іноземним капіталом, зокрема із 100 % іноземним капіталом, інвестувати в розвиток української економіки, особливо у пріоритетні галузі.

Література

1. Барановський О. Іноземний капітал на ринках банківських послуг України, Росії та Білорусії / О. Барановський // Вісник Національного банку України. – 2007. – № 9. – С. 12-20.
2. Сухий Р. Реалізація принципу незалежності центральних банків європейських держав. Керівні органи центральних банків / Р. Сухий // Вісник Національного банку України. – 2006. – № 10. – С. 18-22.
3. Бицька Н. Банківський капітал в економіці України / Н. Бицька // Вісник Національного банку України. – 2006. – № 1. – С. 48-51.
4. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.bank.gov.ua>.

Колисник М.Б. Банковская система Украины как участник глобализационных процессов

Рассмотрены возможности привлечения иностранных инвестиций к банковской системе Украины, определены преимущества и недостатки такой деятельности, сформулированы предложения относительно устранения негативных последствий выхода иностранных банков на отечественный рынок.

Ключевые слова: банковская система, глобализация, финансовый рынок, зависимость развитие, иностранный капитал.

Kolisnyk M.B. Ukrainian banking system as participant of globalization processes

A possibility of enlisting foreign capital to bank system of Ukraine, preferences and deficiencies of such activity is considered. A suggestion in reference to elimination undesirable results of enlisting foreign capital to bank system of Ukraine is given.

Keywords: bank system, globalization, financial market, dependence development.

УДК 338.24:330.332:621 Асист. О.Я. Колещук; доц. А.С. Гавриляк, канд. екон. наук; студ. Ю.С. Петровський – НУ "Львівська політехніка"

ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАКОНОМІРНОСТЕЙ ЗНОШУВАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

З'ясовано сутність понять зношення та технічного стану основних засобів підприємств. Здійснено групування видів зношення основних фондів. Проведено класифікацію показників оцінювання технічного стану основних засобів. Визначено чинники зношення основних фондів. Запропоновано математичну модель оцінювання рівня зношення основних фондів. Досліджено зміну залишкової вартості основних засобів протягом періоду їх експлуатації.

Ключові слова: основні засоби, технічний стан, зношування, оцінювання зношення, рівень зносу, залишкова вартість, амортизація.